

Бухарест 9: у пошуках співпраці на східному фланзі НАТО?

СЕРГІЙ ГЕРАСИМЧУК

Липень 2019

- Держави В9 об'єднує географічне розташування на Східному фланзі НАТО, однак об'єднавчим чинником є також спільне розуміння загроз, орієнтація на США, готовність вкладати більше в оборону та заміщати застарілі радянські озброєння технікою та зброєю передусім зі США.
- Частина держав В9 прагне збільшити оборонний бюджет до рівня вищого за 2,5% ВВП. Для іншої частини навіть показник у 2% недосяжний в найближчій перспективі.
- Співпраця України з однодумцями з В9 розширює співпрацю з НАТО, надає Києву додатковий канал впливу на Брюссель та Вашингтон.
- Польща та Румунія намагаються продемонструвати своє лідерство у регіоні ЦСЄ та Чорного моря. Співпраця з Києвом може посилити їх лідерський потенціал.

Зміст

Вступ	4
1. Бухарестська дев'ятка: становлення, солідарність у підходах до Росії та підтримка України	5
2. Оборонні витрати бухарестської дев'ятки: динаміка і перспективи	6
3. Перспективи співпраці з державами В9 у регіональних форматах та в рамках НАТО	9

Вступ

Російська агресія та анексія Криму сколихнули регіон Центральної та Східної Європи. Держави регіону, що свого часу були окуповані СРСР, або відчували на собі радянський вплив в рамках т.зв. «соціалістичного блоку» із занепокоєнням поставилися до російських реваншистських кроків. Незважаючи на те, що нині переважна більшість постсоціалістичних держав перебувають у складі Європейського Союзу та Північноатлантичного альянсу, брутальна поведінка Москви та нехтування основними принципами міжнародного права змусила держави регіону утворювати додаткові – підсилюючі – формати єднання і взаємодії. Метою такого єднання є привернення уваги до регіону та зміцнення позицій у переговорах із партнерами по ЄС та НАТО – у Брюсселі та Вашингтоні краще дослухаються до позицій груп держав, ніж до їх поодиноких голосів. Понад те, потенційно регіональна співпраця держав, що мають спільне бачення ризиків та загроз у регіоні, може створити регіональні безпекові механізми, на які буде покладено завдання стримування подальшої російської агресії.

До числа однієї з таких регіональних ініціатив належить Бухарестська дев'ятка. Її ініціатори – Польща та Румунія – держави, що, поперше, претендують на статус регіональних

лідерів у регіоні Центральної та Східної Європи і Причорномор'я, по-друге, безпосередньо відчують на собі загрози, що походять з Росії (для Польщі це, передусім, загрози від сусідства з Калінінградською областю РФ, для Румунії – окупований Росією Кримський півострів України та провокована Росією мілітаризація басейну Чорного моря), по-третє, намагаються посилити безпекову ситуацію в регіоні як шляхом регіональної кооперації, так і залученням у безпекові справи регіону глобальних гравців – передусім, Сполучених Штатів Америки.

Завдання даного дослідження: проаналізувати передумови створення та динаміку становлення Бухарестської дев'ятки; на основі аналізу спільних декларацій учасників даної ініціативи виявити пріоритетні завдання групи держав, рівень їх солідарності та сталості підходів в оцінці поведінки Росії у регіоні; спрогнозувати готовність держав Бухарестської дев'ятки до підтримки України у протистоянні з Росією; проаналізувати спроможність держав ініціативи до збільшення оборонних витрат, нейтралізації залежності від Росії, посилення безпекової співпраці зі США.

Головною метою дослідження є виявити, у який спосіб і у яких форматах Україна могла б налагодити співпрацю з Бухарестською дев'яткою.

1. Бухарестська дев'ятка: становлення, солідарність у підходах до Росії та підтримка України.

Бухарестська дев'ятка (В9) – формування з дев'яти держав НАТО розташованих на східному фланзі Північноатлантичного альянсу (Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Чехія) – була започаткована у листопаді 2015 р., в столиці Румунії м. Бухарест за ініціативи румунської і польської сторін.

Під час саміту в Бухаресті вищезазначені держави підписали Спільну декларацію, в якій було заявлено, що країни Бухарестської дев'ятки об'єднують свої зусилля для гарантування там, де це потрібно, «сильної, достовірної, збалансованої військової присутності» НАТО в регіоні.

Примітно, що частина країн В9 свого часу входила до складу СРСР (Латвія, Литва, Естонія) або перебували під радянським впливом (належали до т.зв. «Варшавського договору» – Болгарія, Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Чехія).

В цьому контексті не дивно, що одним з ключових чинників для створення зазначеної ініціативи стала агресивна політика і дії Росії на міжнародній арені: окупація і анексія українського Криму навесні 2014 р. і «підтримка Росією сепаратистів» на українському Донбасі.

Відчуваючи загрозу, що походить від Російської Федерації, маючи негативний історичний досвід взаємодії з Москвою, хоча і перебуваючи під натовською парасолькою, держави Балтійсько-Чорноморського регіону усвідомили необхідність формування регіонального об'єднання однодумців на східному фланзі НАТО і вжили відповідних політичних кроків. Окрім того, країни, що мають спільні сухопутні або морські кордони з Росією (країни Балтії, Польща, Румунія та Болгарія), офіційно звернулися з проханням про присутність військ союзників по НАТО на своїй території, а Чехія, Угорщина та Словаччина продемонстрували

іншим свою політичну солідарність та підтримку.¹

Поза ризиками, що походять з Росії, ще одним моментом, який об'єднує учасників ініціативи, є готовність до збільшення видатків на оборону до 2% ВВП (такий показник рекомендований для всіх держав-членів НАТО і був визначений як стратегічна мета на Уельському саміті НАТО 2014 р.²).

Від часу заснування до 2019 р. включно відбулося сім зустрічей в Бухарестському форматі: три з них на найвищому рівні (глави держав та урядів), дві у форматі Міністрів закордонних справ і дві зустрічі на рівні Глав оборонних відомств В9.

В листопаді 2016 р. відбулася перша після заснування ініціативи, зустріч у форматі Глав МЗС країн-засновниць і за участі заступника Генсека НАТО Роуз Гетемюллер. В Спільній декларації за підсумками зустрічі, зокрема, було зазначено наступне: дії Росії підривають європейську архітектуру безпеки; Міністри наголосили на неприпустимості агресивних дій РФ щодо України і порушення Росією норм міжнародних права включно з анексією Криму. Також дипломати наголосили про свою підтримку суверенітету України і її беззаперечне право самій вирішувати питання власного майбутнього і реалізовувати зовнішню політику без втручання ззовні³.

Вже наступного 2017 року Міністри закордонних справ країн Бухарестської дев'ятки ухвалили Спільну декларацію, в якій зокрема підтвердили підтримку суверенітету і територіальної цілісності України, в її міжнародно визнаних кордонах, невизнання країнами-учасницями анексії Криму, а також закликали усіх підписантів Мінських домовленостей неухильно виконувати останні. Очільники МЗС В9 в спільному документі звернулись до Росії

1. https://crimeahrg.org/wp-content/uploads/2017/12/bss_2_6.pdf

2. <https://www.lrp.lt/data/public/uploads/2015/11/joint-declaration.pdf>

3. <https://www.mae.ro/en/node/39161>

припинити агресивні дії і вивести війська з території України.⁴

На червневій зустрічі 2018 р. у Варшаві Глави держав та урядів В9 у Спільній декларації продемонстрували сталість та незмінність своїх поглядів і заявили, що Бухарестська дев'ятка і в подальшому декларує політику стримування і оборони від РФ, поєднану з політикою відкритості до діалогу, а також наголошує на своїй незмінній підтримці проєвропейських та євроатлантичних прагнень України (а поруч з тим – на підтримці територіальної цілісності Грузії та Молдови). Щодо України, окремо у документі було зазначено жаль з приводу відсутності прогресу у вирішенні конфлікту, що виник у зв'язку з нелегальною анексією Криму, дестабілізацією Східної України.⁵

Під час саміту Глав держав та урядів В9 в словацькому місті Кошице в лютому 2019 р. було ухвалено чергову декларацію, в якій знову йшлося про безперервний конфлікт на Сході України і про зростання напруженості в акваторії Азовського і Чорного морів, внаслідок анексії Криму Росією, і про використання останньою військових і невійськових дій, таких як, наприклад, будівництво мосту через Керченську протоку, який будувався з однією метою – для досягнення реваншистських геополітичних цілей Росії. Вчергове лідери країн В9 висловили свою тверду підтримку суверенітету і територіальній цілісності нашої держави в її міжнародно визнаних кордонах⁶.

2. Оборонні витрати бухарестської дев'ятки: динаміка і перспективи.

Вочевидь, самих лише декларацій про необхідність збільшувати оборонні витрати замало. Держави НАТО вже зараз мають демонструвати у цьому плані позитивну динаміку і в цьо-

му контексті В9 в цілому рухається у відповідному напрямі.

За даними SIPRI динамічно зростає рівень оборонних витрат регіону в цілому та держав В9 зокрема. Скажімо, впродовж 2018 р. оборонні витрати Болгарії, Румунії, Латвії та Литви зросли у порівнянні із 2017 р. на 18% – 24%, що співрозмірно з оборонними витратами воюючої України, які зросли за той же період на 21%.⁷

Щонайменше чотири з дев'яти держав-членів ініціативи – Болгарія, Польща, Словаччина та Чехія – фокусують свою увагу на тому, щоб програми закупівель забезпечували як диверсифікацію постачань воєнних матеріалів та обладнання, так і зменшення залежності від Росії.⁸

Якщо здійснити більш детальний аналіз, то побачимо наступну картину:

У відповідності до щорічної оцінки НАТО станом на 2019 рік рівень оборонних витрат Болгарії становив 1.43% ВВП.⁹ Разом з тим, ще у 2017 р. Болгарія взяла на себе зобов'язання до 2024 р. підвищити рівень оборонних витрат до 2% ВВП. Відповідний Національний план було ухвалено Радою Міністрів Болгарії.¹⁰ У документі, серед іншого, зазначається, що Національний план відповідає Програмі-2020 і Плану розвитку Збройних сил Болгарії до 2020 року. Разом з тим, проблемним моментом є те, що у Болгарії зберігається досить високий рівень залежності воєнно-технічного забезпечення від Росії. Станом на 2018 р. військово-повітряні сили Болгарії складались переважно із Су-25 та МіГ-29 іще радянського виробництва. Крім того, у відповідності до вимог НАТО щонайменше одна ескадра у складі 12 літаків має бути спроможною виконувати бойові завдання. В Болгарії

4. <https://www.facebook.com/AmbasadaUkrainyWPolsce/posts/1494661040654917>

5. <https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/joint-declaration-of-the-heads-of-state-bucharest-9-meeting>

6. <https://www.presidency.ro/en/media/press-releases/declaration-of-the-heads-of-state-bucharest-9-meeting-kosice-28th-of-february-2019>

7. <https://www.sipri.org/media/press-release/2019/world-military-expenditure-grows-18-trillion-2018>

8. https://www.iris-france.org/wp-content/uploads/2016/02/pma_report.pdf

9. <https://www.novinite.com/articles/195835/Bulgaria+is+Spending+1.43+of+GDP+on+Defense>

10. https://www.mod.bg/en/doc/cooperation/20181009_NationalPlan_EN.pdf

станом на 2018 рік лише 7 із наявних 16 літаків мали таку спроможність. Понад те, будь-які заміни двигунів у літаках мають сертифікуватися російською авіабудівельною компанією МіГ¹¹. Лише у 2019 році Національними зборами (парламентом) Болгарії було ухвалено, а згодом Держдепартаментом США погоджено¹², рішення про закупівлю восьми американських F-16 на заміну радянських зразків.

Враховуючи позитивні економічні показники, Естонія ухвалила рішення про те, що оборонні витрати у 2019 р. складатимуть понад 2,1% ВВП.¹³ Таке зростання оборонного бюджету відповідає бюджетній стратегії Естонії на 2019-2022 рр.¹⁴ В теорії, за умови, що оборонні витрати Естонії зростуть до рівня 2,5% ВВП, Естонія до 2026 р. зможе забезпечити мінімально необхідну протиповітряну оборону (середньої дальності) та кількість танків, що потребують оборонні потреби держави.¹⁵ Наразі ж Таллінн більшою мірою покладається на підтримку союзників по Альянсу. При цьому, як зазначає Президент Естонії Керсті Кальюлайд навіть 2,5% ВВП на оборонні витрати не забезпечить належного оборонного потенціалу держави без підтримки союзників по НАТО та ЄС.¹⁶

Бюджетом Латвії на 2019 рік передбачено оборонні витрати на рівні 2% ВВП.¹⁷ Хоча роком раніше – у 2018 р. – Міністр закордонних справ Латвії Едгарс Рінкевичс заявив про те, що стратегічною метою Латвії є досягнення показника у 2,5% на оборонні витрати.

Литва досягла показника у 2% ВВП на оборонні витрати у 2018 р. Стратегічним завданням у Литві бачать підвищення цього показника до 2,5% ВВП до 2030 року. Зі слів Міністра оборони Раймундаса Каробліса саме такий показник створить передумови для спроможності стримувати потенційного противника.¹⁸ Основні витрати мають, серед іншого, піти на формування протиповітряної оборони (близької та середньої дальності). Саме такий пріоритет окреслив новообраний Президент Литви Гітанас Науседа.¹⁹ Примітно, що впродовж 2009 – 2018 рр. Литва продемонструвала найбільше зростання оборонного бюджету, що склало 156%.²⁰

Станом на 2019 рік рівень оборонних витрат Румунії складає 1,92% ВВП і є усі підстави вважати, що вже ближчим часом буде досягнуто показника у 2% ВВП. Як зазначив Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг відповідного показника планувалося досягти вже у поточному році.²¹ Разом з тим, очікується, що впродовж 2019-2023 рр. оборонні витрати Румунії зростатимуть в середньому на 2,2% щорічно. Очікується також, що Румунією буде придбано 36 американських F-16 на заміну застарілих МіГ-21. Амбітною метою Бухаресту, ймовірно, є перетворення бази компанії Аеростар в Бакеу на базу з обслуговування F-16 (в т.ч. й для інших держав регіону та з числа В9).²² Йдеться також про закупівлю американської ракетної системи Patriot. Щоправда, подекуди амбітні плани Румунії ставляться під сумнів неналежним плануванням та затримками із втіленням програм модернізації та воєнних закупівель.²³

11. <https://www.geopoliticalmonitor.com/bulgarias-soviet-jets-trojan-horses-in-a-nato-air-force/>

12. <https://thedefensepost.com/2019/06/04/bulgaria-f-16-fighter-sale-approved-1-7-billion/>

13. <https://www.loc.gov/law/foreign-news/article/estonia-government-boosts-defense-spending-in-2019-budget-bill/>

14. <https://www.valitsus.ee/et/uudised/government-approved-state-budget-strategy-2019-2022>

15. <https://news.err.ee/848196/paper-estonia-no-longer-nato-darling-for-defence-spending>

16. <https://www.reuters.com/article/us-germany-security-estonia/estonia-calls-for-eu-to-spend-more-for-defense-in-border-states-idUSKCN1G2005>

17. <https://www.mod.gov.lv/en/news/pabriks-spending-2-gdp-defence-we-are-significantly-strengthening-combat-capabilities-latvian>

18. <https://www.reuters.com/article/lithuania-defence/lithuania-commits-to-spending-25-pct-of-gdp-on-defence-by-2030-idUSL5N1VW1G2>

19. https://www.baltictimes.com/lithuania_needs_more_air_defence_capabilities__president-elect_nauseda_told_nato_chief/

20. <https://emerging-europe.com/news/emerging-europe-sees-big-increase-in-military-spending/>

21. <https://edition.cnn.com/2019/03/14/politics/nato-defense-spending-target/index.html>

22. <https://www.romania-insider.com/aerostar-bacau-maintenance-f16>

23. <https://jamestown.org/program/romania-faces-major-defense-hurdles-in-2019/>

У 2018 р. Словаччиною було ухвалено рішення про заміну радянських МіГ-29 на чотирнадцять американських F-16. Крім того, У 2019 р. Урядом Словаччини було ухвалено рішення про досягнення показника оборонних витрат у 2% ВВП до 2022 р. – на два роки раніше, ніж це попередньо планувалося. Примітно, що невдовзі після відповідної заяви очільника Уряду Словаччини Петера Пеллегріні, його було запрошено на зустріч з Президентом США Дональдом Трампом²⁴, де сторони підтвердили високий рівень союзницьких відносин між двома державами. В НАТО також привітали рішення Словаччини про збільшення витрат на оборону.

Угорщина також поставила собі за мету досягнути показника оборонних витрат на рівні 2% ВВП до 2024 р. Щоправда наразі Будапешт пасе задніх у В9. У 2018 р. показник зріс із 1,1% лише до 1,4% ВВП.²⁵ Разом з тим, у 2019 р. зросла динаміка у двосторонніх відносинах безпекового характеру між Угорщиною та США. Зокрема, у лютому 2019 р. було підписано угоду про співпрацю щодо постачання до Угорщини американського військового обладнання. У планах – закупівля американської ракетної системи Patriot.²⁶

Чи не найбільш амбітними виглядають плани Польщі. План технічної модернізації передбачає закупівлю нових субмарин, гелікоптерів, ракетних систем (в т.ч. Patriot), 32 літаків F-35 на заміну МіГ-29 та Су-22²⁷. Урядом ще у 2017 р. ухвалено законодавчі норми, які гарантують підвищення оборонного бюджету до 2,5% ВВП до 2030 р. – у 2020-2023 рр. очікуються витрати на рівні 2,2%, і надалі також відбуватиметься їх поступове зростання.²⁸ У сфері

оборонної політики динамічно розвиваються відносини Польщі із Сполученими Штатами. У червні 2019 р. Президентом США Дональдом Трампом ухвалено рішення про додаткове розміщення на території Польщі 1000 американських вояків²⁹ (на додачу до 4000, що вже перебувають у Польщі на ротаційній основі). При цьому витрати на розміщення вояків бере на себе Польща. Щоправда, незважаючи на економічний потенціал та амбіції Польщі, серед експертів існують сумніви щодо спроможностей Варшави вчасно втілити усі свої задуми. Скажімо, вже нині проявляються ризики затримок із виконанням Плану технічної модернізації Польщі на 2017-2026 рр.³⁰

У 2019 р. підтвердив готовність збільшити оборонні витрати до 2% ВВП і Прем'єр-міністр Чехії Андрій Бабіш.³¹ Як і в інших державах-учасниках ініціативи частка з цих коштів піде на заміну військового обладнання радянського виробництва. Щоправда ситуація в Чехії не набагато краща за угорську, і за альтернативними оцінками до 2024 р. показник оборонного бюджету сягне лише 1,7% ВВП³², а станом на 2019 сягнув лише 1,17%.

Узагальнюючи, можна сказати, що в цілому, серед держав В9 спостерігається позитивна динаміка у частині збільшення оборонних витрат. Щоправда, у поодиноких випадках планів із досягнення показника 2% не досягнуто, а подекуди існують сумніви щодо перспективи їх досягнення й до 2024 року. Так само, окремі уряди держав В9 відверто заявляють, що навіть 2,5% недостатньо для стримування Росії та нейтралізації ризиків, що походять від неї. Разом з тим, лідери В9 докладають зусиль щоб компенсувати наявні проблеми як тісною співпрацею зі Сполученими Штатами, так і в регіональних форматах, які охоплюють усі держави В9 або їх частину.

24. <https://www.foreignbrief.com/daily-news/slovakias-prime-minister-to-visit-the-white-house-after-2-defence-spending-pledge/>

25. <https://dailynewshungary.com/hungary-to-further-increase-spending-on-defence/>

26. <https://www.intellinews.com/hungary-and-the-us-sign-defence-cooperation-agreement-and-agree-on-acquisition-of-military-equipment-156255/>

27. <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/eyeing-increased-us-presence-in-the-region-poland-revamps-military-spending/>

28. <https://www.defence24.com/poland-about-to-increase-its-defence-expenditure-up-to-the-level-of-25-of-gdp-a-new-bill-introduced>

29. <https://foreignpolicy.com/2019/06/13/trumps-polish-message-to-nato/>

30. https://defence.nridigital.com/global_defence_technology_jun19/from_russia_to_nato_the_logic_behind_poland_s_military_modernisation

31. <https://www.reuters.com/article/us-czech-defence/czech-pm-says-defense-spending-rising-to-reach-nato-target-idUSKBN1QT1B9>

32. <http://www.avascent.com/2019/05/czech-republic-beginning-the-defence-modernization-curve/>

3. Перспективи співпраці з державами В9 у регіональних форматах та в рамках НАТО

Зіштовхнувшись безпосередньо з відкритою військовою агресією Росії, Україна розпочала масштабну військову співпрацю з своїми західними сусідами – передусім з державами, що входять до В9. Як наслідок, у вересні 2014 р. була підписана угода з Литвою та Польщею про створення спільної Литовсько-Польсько-Української Бригади зі штаб-квартирою в польському Любліні, а остаточно Бригада була сформована восени 2015 р.

Метою цього військового формування є довготривала військова співпраця між трьома країнами. Необхідно зазначити, що дві з трьох країн засновниць – Литва і Польща – є членами НАТО та учасниками ініціативи В9 (а Польща навіть ініціатором започаткування ініціативи). Заради справедливості слід нагадати, що створення Бригади виходило з більш ранньої співпраці між Україною і Польщею – (УкрПолБат) і Литвою і Польщею (ЛитПолБат)³³. Існує практика, коли військові окремих українських батальйонів проходять курсову підготовку у «LITPOLUKRBRIG». У ході навчання офіцери Збройних сил України, Литви та Польщі обмінюються досвідом з управління батальйонами під час ведення бойових дій.³⁴

Взаємодія військових формувань України не обмежувалася лише згаданими двома країнами. Від початку збройної агресії проти нашої держави, активізувалися багатонаціональні навчання з іншими державами. В акваторії Чорного моря проводяться регулярні навчання Sea Breeze. Навчання в цьому форматі проводяться в Україні з 1997 р.; регулярними також є навчання Морський Щит (Sea Shield).

У 2002 р. Україна створила разом з Словаччиною, Румунією та Угорщиною спільний військово-інженерний підрозділ під назвою

«Тиса» і було започатковане навчання для цього підрозділу під назвою «Світла лавина» (наразі згадані три країни також входять до ініціативи В9). Головна мета підрозділу полягає в запобіганні та оперативному реагуванні на загрози повеней, а також в наданні кваліфікованої допомоги під час природних катаклізмів, які загрожують країнам Карпатського регіону.

З румунськими колегами Україна також започаткувала спільні навчання Riverian, вони стартували 2018 р. – це були перші спільні навчання військових моряків та морських прикордонників двох держав³⁵.

Одні з наймасштабніших військових навчань – Rapid Trident або «Швидкий тризуб». Навчання у цьому форматі проводяться в Україні щорічно починаючи з 2006 р., а через збройну агресію Росії, ці навчання з року в рік стають все більш масштабними.

Маневри та спільні навчання зокрема з країнами-членами НАТО відбуваються не тільки на морі і суходолі, а й у повітрі. Яскравим прикладом таких навчань є навчання – «Чисте небо» (Clear Sky), котрі планують зробити щорічними, адже відпрацювання практичного завдання допоможе досягти належного рівня сумісності авіаційних підрозділів усіх краї-учасниць. У перший рік їх проведення участь у навчаннях взяли дев'ять країн: Україна, Бельгія, Велика Британія, Данія, Естонія, Нідерланди, Польща, Румунія та США³⁶.

Як бачимо, ще до формування В9 з окремими державами ініціативи Україною було налагоджено плідну співпрацю, а в останні роки зберігається регіональний та посилюється глобальний компонент співпраці з державами НАТО, що, поруч з конституційно закріпленими українськими аспіраціями щодо вступу до НАТО і на тлі спільного розуміння російської загрози, створює передумови для поглиблення співпраці з форматом В9.

33. <https://litpolukrbrig.wp.mil.pl/en/91.html>

34. <http://www.mil.gov.ua/news/2019/06/06/litpolukrbrig-oficeri-litvi-polshhi-ta-ukraini-provodyat-spilni-navchannya/>

35. <https://dpsu.gov.ua/ua/news/Na-Dunai-proyshli-pershii-spilni-ukrainsko-rumunski-navchannya-Riverine-2018/>

36. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/bagatonacionalni-navchannya-chiste-nebo-2018-zaversheno>

Доречно також згадати, що Україна, як і сусіди з В9 орієнтується на підвищення рівня оборонних витрат. У 2019 році вони склали рекордну суму у 212 мільярдів гривень. При цьому оборонні витрати в Україні регулюються Стратегією національної безпеки й Концепцією розвитку сектора безпеки та оборони України, і повинні становити не менше 5% ВВП, що вдвічі більше за сміливі плани багатьох членів В9.

Співпраця зі Сполученими Штатами Америки теж є тією точкою дотику, яка створює передумови для тісної співпраці України із державами В9.

Понад те, не слід забувати, що формат Бухарестської дев'ятки став відповіддю держав Центральної та Східної Європи, що входять до складу ЄС та НАТО, на російську агресію проти України (окупацію та анексію Кримського півострова, окупацію окремих територій Донецької та Луганської областей). У столицях держав В9 свідомі: російський реваншизм набирає обертів, Москва може не обмежити свої апетити Україною і намагатиметься й надалі дестабілізувати ситуацію в регіоні Центральної та Східної Європи у цілому.

У В9 також свідомі, що основними передумовами для забезпечення безпеки регіону є посилення трансатлантичної солідарності, співпраця зі Сполученими Штатами Америки, збільшення власних оборонних витрат, а також підтримка України. Усі держави В9 мають спільну позицію з цих питань, незважаючи на те, що динаміка двосторонніх відносин України з окремими державами В9 далеко не задовільна і це відкриває для України вікно додаткових можливостей у співпраці як з окремими державами В9, так і з Бухарестською дев'яткою в цілому.

Співпраця України у сфері регіональної безпекової та оборонної політики з В9 є певною мірою відповіддю на поза натовський статус України, – політико-правий статус лише партнера, але не держави-члена. Виходячи із нинішнього воєнно-політичного позиціонування держав В9, Україна могла б ініціювати переговори про підготовку і укладання рамкової угоди про взаємодопомогу з протидії російській мілітарній експансії. Таким чином, формат В9 перетворився б на В9+1 чи на В10. Утворена В10 певним чином знизилася б стосовно політики стримування Росії політичну напругу в середовищі НАТО та одночасно посилила б безпекові та оборонні позиції Східного флангу держав НАТО.

Про автора

Сергій Герасимчук — заступник Голови Ради зовнішньої політики «Українська призма».

Вихідні дані

Фонд імені Фрідріха Еберта | Представництво в Україні
01004 Україна, Київ, Пушкінська 34

Відповідальний за друк:

Марсель Рьотіг | Директор, ФФЕ Київ

Тел.: +38 (044) 234 0038 | Факс: +38 (044) 451 4031

<http://fes.kiev.ua>

Замовлення публікацій:

[mail\(at\)fes.kiev.ua](mailto:mail(at)fes.kiev.ua)

Комерційне використання усіх публікацій, виданих Фондом ім. Фрідріха Еберта (ФФЕ) не дозволяється без письмового дозволу ФФЕ.

Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні

Фонд ім. Фрідріха Еберта (ФФЕ) - це політичний фонд, центральний офіс якого знаходиться у Німеччині. Наша діяльність зосереджена на ключових ідеях та цінностях соціал-демократії: свобода, справедливість та солідарність. Наша міжнародна співпраця забезпечується мережею представництв в більш ніж 100 державах. Наші зусилля спрямовані на підтримку політики мирної співпраці та прав людини, допомогу у створенні та консолідації демократичних інститутів,

що базуються на засадах соціальної справедливості та верховенства права, такими як вільні профспілки та сильне громадянське суспільство.

Ми активно виступаємо за соціальну, демократичну та конкурентоздатну Європу в рамках євроінтеграційних процесів. Саме в дусі цих принципів Представництво ФФЕ у Києві, з часу свого заснування у 1996 році, підтримує діалог з українськими партнерами, в тому числі із ширшого кола питань, таких як демократичний сталий розвиток та безпека людини.

Погляди, висловлені у цій публікації, не обов'язково відображають погляди Фонду ім. Фрідріха Еберта або організації, де працюють автори

ISBN 978-617-7574-02-5